

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 506)

T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/763)

T.C.

Başbakanlık

Kararlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K. Gn. Md. 07/101-91/05447

19.11.1990

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arz Bakanlar Kurulunca 14.10.1990 tarihinde kararlaştırılan "T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Yıldırım Akbulut
Başbakan

GENEL GEREKÇE

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun ek 39 uncu maddesinde, gerek emekli, dul ve yetim istihkaklarının tahakkuku ve ödenmesinde, gerekse T.C. Emekli Sandığı gelir ve alacaklarının tahsilatında lira kesirlerinin liraya çıkartılması öngörülmekle birlikte, 100 lira kesirlerinin ne yapılacağı konusunda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

1264 sayılı Madenî Ufaklık ve Hatura Para Bastırılması Hakkında Kanunun 5 inci maddesine istinaden Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığınca çıkartılan ve 3.5.1990 tarihli ve 20507 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Tebliğe; 1, 5, 10, 20 ve 25 liralık madenî ufaklık paralar 7.5.1990 tarihinden itibaren tedavülden kaldırılmıştır.

1 lira ile 25 lira arasındaki madenî ufaklık paraların tedavülden kalkması sonucunda ortaya çıkan gişelerin açık verme tehlikesini önlemek amacıyla yukarıda belirtilen tarihten itibaren bankalarca yapılan ödemelerde, 1 liradan 49 liraya kadar olan küsuratlarda 50 lira, 50 liradan 99 liraya kadar olan küsuratlarda da 100 lira alınmaktadır.

Mayıs 1990 tarihinden itibaren aylıkların T.C. Emekli Sandığına bordro sistemine geçilerek ödenmeye başlanması sebebiyle, emekli, dul ve yetim aylıklarının ilgililerin aylık aldıkları banka şubelerinde açtıkları hesaplara ödenmesi sağlanmış, böylece küsurattan doğan ufaklık para sorunu çözümlenmiştir.

Ancak, ilk defa ödenen emekli, dul ve yetim aylıkları ile emekli ve evlenme ikramiyelerinde veya ödeme emirleri ile gönderilen istihkaklarda 50 ve 100 lira kesirleri ilgililere ödenememektedir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, halen tedavüde bulunan 50 ve 100 liralara ait kesirlerinin ilgililere ödenmesini sağlamak amacıyla, 5434 sayılı Kanunun ek 39 uncu maddesi yeniden düzenlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının 3.5.1990 tarihli ve 20507 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Tebliği ile 1, 5, 10, 20 ve 25 liralık madenî ufaklık paraların tedavülden kaldırılması sonucu, ilk defa ödenen emekli, dul ve yetim aylıkları ile emekli ve evlenme ikramiyelerinde veya ödeme emirleri ile gönderilen istihkakların 50 ve 100 lira kesirlerinin ilgililere ödenmesini sağlamak amacıyla 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun ek 39 uncu maddesi yeniden düzenlenmektedir. Bu yeni düzenlemeyle, lira kesintilerinden 50 liranın altında olanların 50 liraya, 50 liranın üstünde bulunanların ise 100 liraya çıkarılarak ödenmesi hükme bağlanmakta, her türlü paradaki lira kesirlerinde de aynı kuralın uygulanacağı öngörülmektedir.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

11.1.1991

Esas No. : 1/763

Karar No. : 151

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 19.11.1990 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça Komisyonumuza havale edilen "T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 9.1.1991 tarihinde yaptığı 37 nci birleşimde Hükümeti temsilen Maliye ve Gümrük Bakanının başkanlığında Maliye ve Gümrük Bakanlığı, T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesi, gerek emekli, dul ve yetim istihkaklarının tahakkuku ve ödenmesinde, gerekse sandığın gelir ve alacaklarının tahsilatında lira kesirlerinin liraya çıkarılmasını öngörmekle birlikte, 100 lira kesirlerinin ne yapılacağı konusunda herhangi bir hüküm öngörmemektedir. Ayrıca, 1264 sayılı Madenî Ufaklık ve Hatıra Para Bastırılması Hakkında Kanunun 5 inci maddesine istinaden Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığınca çıkartılan ve Resmî Gazetenin 3.5.1990 tarihli 20507 sayılı nüshasında yayınlanan tebliğle de 7.5.1990 tarihinden itibaren 1, 5, 10, 20 ve 25 liralık madenî ufak paralar tedavülden kaldırılmış bulunmaktadır. Bu durum T.C. Emekli Sandığının, emekli, dul ve yetim aylıkları ile emekli ve evlenme ikramiyelerinde veya ödeme emirleri ile gönderilen istihkaklarda yer alan 50 ve 100 lira kesirlerinin ödenmesinde güçlükler yol açmaktadır. Tasarı ile bu durumu ortadan kaldırmak için, halen tedavülden bulunan 50 ve 100 liralara ait kesirlerin ödemelerde dikkate alınmamasını sağlamak amacıyla 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun ek 39 uncu maddesinin değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Komisyonumuz, tasarı ile 5434 sayılı Kanunun ek 39 uncu maddesinde yapılması öngörülen değişikliği yerinde bulmuş ve tasarı ile genel gerekçesini benimseyerek maddelerinin görüşülmesine geçilmesini kabul etmiştir.

Tasarıya, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 17 nci maddesinin (a) ve (c) fıkralarında yer alan 20 günlük süreyi, gelir ve gider arasında meydana gelen dengesizliği gidermek amacıyla 15 güne indiren yeni bir metin 1 inci madde olarak eklenmiş,

Tasarının 1 inci maddesi, yeni eklenen madde nedeniyle tedavüldeki para değerlerinin her tedavülden kalkışında söz konusu Ek Madde 39'da değişiklik yapılmasını önlemek ve kurumlar arası beraberliği sağlamak maksadıyla 2 nci madde olarak yeniden düzenlenmiş,

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun Geçici 139 uncu maddesinin 1 inci fıkrasına kurumdan maaş alan emekli dul ve yetimlerinin sağlık hizmetlerine açıklık getirecek şekilde yeniden düzenlenmiş, ayrıca bu madde uyarınca yapılacak sağlık yardımları dolayısıyla muhafazası lüzumlu görülen evrak-ı müsbitenin 10 yıl süre ile saklanması mecburiyetini gerek yer teminindeki güçlük, gerekse yüksek malî külfet nedeniyle 5 yıla indiren bir hükmün son fıkra olarak maddeye eklenmesini öngören yeni bir metin 3 üncü madde olarak eklenmiş,

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa, Geçici 196 ncı madde olarak bu Kanunun yürürlük tarihinden önce, anılan kanunun 49 uncu maddesinde belirtilen süreler içerisinde müracaat edilmemiş olması sebebiyle haklarında vazife malullüğü hükümleri uygulanmamış olanlara, vazife malullüklerini belgeleri ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde müracaat etmeleri halinde vazife malullüğü aylığı bağlanabilmesine imkân veren, ayrıca kurumlarınca re'sen (malullük, yaş haddi dahil) emekliye sevk edilenlerin kendilerine, ölenlerin dul ve yetimlerine Sandıkça borçlanma şumulüne giren evvelki hizmetleri ile tasfiye edilmiş olup da, 5434 sayılı Kanunun 102 nci maddesinin (b) fıkrası ile 2829 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (a) bendinin 2 nci fıkrasında belirtilen süreler içerisinde müracaat etmemeleri sebebiyle borçlandırılmamış veya hizmet ihyası yaptırmamış olanların, kendileri veya dul ve yetimleri tarafından, yine bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde Sandığa müracaat etmeleri halinde aylık almaya müstehak hale geleceklerinden, bunların aylık bağlanmasına ilişkin haklarının korunmasına ve bu hakların müracaatlarını takip eden aybaşından itibaren geçerli olacağına ilişkin yeni bir metin 4 üncü madde olarak eklenmiş,

Tasarının yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri ise eklenen yeni maddeler nedeniyle 5 ve 6 ncı maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarıya yeni ilave edilen maddeler nedeniyle, tasarının başlığı "T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı" olarak değiştirilmiştir.

Genel kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Yusuf Bozkurt Özal
Malatya
Sözcü
Reşit Ülker
İstanbul
Üye
Ömer Okan Çağlar
Aydın

Başkanvekili
Hazım Kutay
Ankara
Üye
Nihal Türker
Afyon
Üye
Hülmî Ziya Postacı
Aydın

Üye
A. Samil Kazakoğlu
Bolu

Üye
Ayhan Uysal
Çanakkale

Üye
Muzaffer Arıcı
Denizli

Üye
Erdal Kalkan
Edirne
İmzada bulunamadı.

Üye
A. Aykon Doğan
Isparta

Üye
Ali Topuz
İstanbul
İmzada bulunamadı

Üye
Mustafa Şahin
Kayseri

Üye
Alaettin Kurt
Kocaeli
Üye
Ali Talip Özdemir
Konya

Üye
Mahmut Öztürk
Niğde
İmzada bulunamadı

Üye
Zeki Çeliker
Siirt

Üye
Sait Ekinci
Burdur

Üye
Ünal Akkaya
Çorum

Üye
İsmail Şengün
Denizli
İmzada bulunamadı.

Üye
Erol Zeytinoglu
Eskişehir

Üye
Etem Cankurtaran
İçel
İmzada bulunamadı.

Üye
Cemal Seymen
Nevşehir
İmzada bulunamadı

Üye
Şevki Gögüşger
Kırşehir

Üye
Mustafa Dinek
Konya

Üye
Sümer Oral
Manisa
İmzada bulunamadı

Üye
Birsal Sönmez
Niğde
İmzada bulunamadı

Üye
Enis Tütüncü
Tekirdağ

Üye
Tevfik Ertüzün
Zonguldak
İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 24.12.1980 tarihli ve 2363 sayılı Kanunla eklenen Ek 39 uncu Madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 39. — T.C. Emekli Sandığına, emekli, adi malul, vazife malulü olanlara, dul ve yetimlerin her birine ödenecek aylıklar ile emekli ve evlenme ikramiyeleri, kesenek iadeleri, toptan ödeme işlemleri ve bunların farklarındaki lira kesirlerinin 50 liranın altında olması halinde 50 liraya, 50 liranın üstünde olması halinde ise, 100 liraya çıkartılarak ödenir. Giriş keseneği, emekli keseneği, artış farkı ve bunlara ait kurum karşılıkları, % 2 ek karşılıklar, itibarî hizmet süreleri ile fiilî hizmet süresi zamları, hizmet ihyaları, hizmet borçlanmaları ve 55 yaş farkına ilişkin her türlü paralardaki lira kesirlerinin de (her ödeme, şahıs ve ay için ayrı ayrı olmak üzere) 50 liranın altında olması halinde 50 liraya, 50 liranın üstünde olması halinde 100 liraya çıkartılarak tahakkuk ve tahsil edilir.”

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 17 nci maddesinin (a) ve (c) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

- a) (a, b, c, ç, d) fıkralarında yazılı kesenek ve karşılıkları, aylık, ücret veya tahsisatın tediyesi gününü takip eden günden başlamak üzere 15 gün içinde,
- c) (g, h, i) fıkralarında yazılı olanları, tahsilleri gününü takip eden günden başlamak üzere 15 gün içinde,

MADDE 2. — 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 24.12.1980 tarihli ve 2363 sayılı Kanunla eklenen ek 39 uncu madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek Madde 39. — T.C. Emekli Sandığına, emekli, adi malul, vazife malulü olanlara, dul ve yetimlerin herbirine ödenecek aylıklardaki, emekli ve evlenme ikramiyeleri, kesenek iadele-ri, toptan ödeme işlemleri ve bunların farklarındaki kesirler, Genel Bütçe Kanununda kesirli işlemler için belirlenmiş miktara çıkartılarak ödenir. Giriş keseneği, emekli keseneği, artış farkı ve bunlara ait kurum karşılıkları, ek karşılıklar, itibarı hizmet süreleri ile fiili hizmet süresi zamları, hizmet ihyaları, hizmet borçlanmaları ve 55 yaş farkına ilişkin her türlü paralardaki kesirler de (her ödeme, şahıs ve ay için ayrı ayrı olmak üzere) aynı miktara çıkartılarak tahakkuk ve tahsil edilir.

MADDE 3. — 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun Geçici 139 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna bir fıkra eklenmiştir.

“Aşağıda sayılanlar, kanunla düzenlenecek genel sağlık sigortası kapsamına alınacakları tarihe kadar, hastalanmaları halinde, resmî sağlık kurumları ile kamuya yararlı dernek ve ver-giden muaf vakıflara ait sağlık kuruluşlarında tüzükte belirlenecek usul ve esaslara göre mua-yene ve tedavi ettirilirlir.

- a) Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanmış olanlar,
- b) (a) bendinde sayılanların 5434 sayılı Kanunun 67 nci maddesinde belirtilen ve kanu-nen bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri,
- c) Dul ve yetim aylığı alanlar (Yetim aylığı alan babanın sağ olması nedeniyle yetim ay-lığı bağlanamayan öz ana dahil).

Özel kanunları gereğince sağlık yardımından faydalananlar (isteğe bağlı olarak sağlık si-gortasından yararlananlar hariç) bu madde hükmünden yararlanamazlar. Ancak, sandıktan dul ve yetim aylığı almakta iken sonradan diğer sosyal güvenlik kurumlarınca dul veya yetim aylığı bağlanması nedeniyle sağlık yardımına da hak kazananlar, bu haklarından vazgeçmeleri halinde bu madde hükmünden yararlanmaya devam ederler.”

“Bu madde uyarınca yapılacak sağlık yardımları dolayısıyla muhafazası lüzumlu görülen evrak'ı müsbitenin muhafaza süresi 5 yıldır. Sandıkça saklanmasına gerek görülmeyen evrak-ların imhası hususu bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 4. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki ge-çici 196 ncı madde eklenmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Y. Akbulut</i>	
Başbakan	
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>M. Keçeciler</i>	<i>K. İnan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Doğan</i>	<i>G. Taner</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>C. Çiçek</i>	<i>I. Çelebi</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>V. Dinçerler</i>	<i>M. Yazar</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Özarslan</i>	<i>E. Konukman</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Özdemir</i>	<i>M. Taşar</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>K. Akkaya</i>	<i>H. Örüç</i>
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı
<i>M. O. Sungurlu</i>	<i>İ. S. Giray</i>
İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı
<i>A. Aksu</i>	<i>A. K. Alptemoçin</i>
Maliye ve Gümrük Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
<i>A. Kahveci</i>	<i>A. Akyol</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı	Sağlık Bakanı
<i>C. Altınkaya</i>	<i>H. Şuğın</i>
Ulaştırma Bakanı	Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanı
<i>C. Tüncer</i>	<i>L. Kayalar</i>
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Y.	Sanayi ve Ticaret Bakanı
<i>K. Akkaya</i>	<i>Ş. Yürür</i>
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	Kültür Bakanı Y.
<i>F. Kurt</i>	<i>İ. Aküzüm</i>
Turizm Bakanı	
<i>İ. Aküzüm</i>	

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 196. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce, 5434 sayılı Kanununun 49 uncu maddesinde belirtilen süreler içerisinde müracaat edilmemiş olması sebebiyle haklarında vazife malullüğü hükümleri uygulanmamış olanların, vazife malullüklerinin ilgili maddesine göre tevsik edilmesi şartıyla,

Ayrıca, kurumlarınca re'sen (malullük ve yaş haddi dahil) emekliye sevk edilenlerin, kendileri, ölenlerin dul ve yetimleri tarafından 5434 sayılı Kanununun 102 nci maddesinin (b) fıkrası ile 2829 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin (a) bendinin 2 nci fıkrasında belirtilen süreler içerisinde müracaat etmemiş olmaları sebebiyle hizmet ihyası veya hizmet borçlanması yaptırmamış olanların,

Kendileri veya dul ve yetimleri tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde T.C. Emekli Sandığına müracaat etmeleri şartıyla, haklarında 5434 sayılı Kanununun 49 uncu maddesindeki esaslar veya 102 nci maddesinin (b) bendi ile 2829 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin (a) bendinin 2 nci fıkrasındaki esaslar uygulanır.

Bu maddeler uyarınca, 5434 ve ilgili kanunların diğer şartlarını da taşıdıklarından aylık almaya müstehak duruma girenler ile aldıkları aylıkları yükseltilenlere Sandığa müracaatları tarihini takip eden aybaşından itibaren aylık veya aylık farkları ödenir. Geçmiş süreler için aylık, aylık farkı veya emeklilik ikramiyesi ödenmez.

MADDE 5. — Tasarının 2 nci maddesi 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 3 üncü maddesi 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

